

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DARÉ, ABI

Fata care și-a găsit vocea / Abi Daré ; trad. și note de
Justina Bandol. - București : Bookzone, 2023

ISBN 978-630-305-180-2

I. Bandol, Justina (trad. ; note)

821.111

Redactor: **Mihaela Savu**

Grafician copertă: **Teodora Savu**

Tehnoredactor: **Anca Marisac**

The Girl With the Louding Voice

Copyright © 2020 Abi Daré

All rights reserved.

Toate personajele din acest roman sunt inventate și orice
asemănare cu persoane reale, în viață sau decedate,
este absolut întâmplătoare.

© Bookzone 2024, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: +40 774 091.579; +40 770 584.429

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

ABI DARÉ

FATA CARE ȘI-A GĂSIT VOCEA

Traducere și note de Justina Bandol

Bookzone
BUCUREȘTI, 2024

Prolog

Nigeria este o țară din vestul Africii. Are aproape 180 de milioane de locuitori și ocupă locul al șaptelea în lume ca populație, ceea ce înseamnă că unu din șapte africani este nigerian. Fiind al șaselea cel mai mare exportator de țiței de pe glob, cu un PIB de 568,5 miliarde de dolari, Nigeria este cea mai bogată țară din Africa. Din nefericire, peste 100 de milioane de nigerieni trăiesc în sărăcie, cu mai puțin de 1 dolar pe zi.

Nigeria autentică: trecut și prezent,
ediția a 5-a, 2014

CAPITOLUL I

În dimineața asta, papa m-a chemat în camera de zi.

Stă pe canapeaua fără pernă și se uită la mine. Papa are un fel să se uită la mine foarte special. Parcă vrea să-mi dea câteva nuiiele pe spinare pe degeaba, parcă am rahat în gură și, când o deschid să vorbesc, miroase totul în jur.

— *Sah*¹, m-ai chemat? spun și genunchiez cu mâinile la spate.

— *Vino-ncoace!* zice el.

Știu că vrea să-mi spună ceva rău. Văd în privirea lui; ochii sunt fără luciu, ca o piatră maronie care a stat în soare fierbinte toată ziua. A avut ochii la fel acum trei ani, când a spus că trebuie să renunț la școală. Atunci eram cea mai bătrână din clasă și toți copiii mă strigau „tanti”. Spun sincer, ziua când am oprit școala și ziua când a murit mama au fost cele mai rele din viața mea.

Papa mă roagă să vin mai aproape, dar eu nu răspund, pentru că este cât o mașină Mazda camera

¹ Variantă a lui *sir*, apelativ politicos în societatea nigeriană pentru un bărbat respectat, mai în vârstă, pentru stăpânul casei etc. Tradițional, populația yoruba are un sistem foarte complex de saluturi, care presupune, între altele, ca fetele și femeile să îngenuncheze, iar bărbații să se întindă complet pe pământ în semn de respect față de cel considerat superior.

noastră de zi. Vrea să vin mai aproape să genunchiez chiar la gura lui? Stau în loc și aștept să spun ce are în minte.

Papa scoate un zgomot din gât și se lasă pe spătarul de lemn de la canapeaua fără pernă. Perna a fost stricat pentru că fratele meu mai mic, Kayus, a făcut prea mult pișu pe ea. De când a fost mic, a făcut pișu întruna, parcă l-a blestemat cineva. Perna s-a distrus și mama l-a pus să doarme cu capul pe ea.

În camera de zi avem un televizor, dar nu merge. Born-boy², fratele meu mai mare, l-a găsit într-un tomberon acum doi ani, când lucra gunoier în satul vecin. Îl ținem numai pentru frumusețe. Arată bine, ca un prinț mândru, în colțul de lângă ușa de intrare. Ba chiar punem pe el o vază cu flori – ca o coroană pe cap de prinț. Când avem musafiri, papa se preface că televizorul merge și spune: „Adunni, vino și pune știrile pentru domnul Bada!” Iar eu răspund: „Papa, lipsește telecomanda.” Atunci papa clatină din cap și spune lui domnul Bada: „Copii afurisiți, iar au pierdut telecomanda. Hai să stăm afară, bem și uităm nenorocirile din țara noastră, Nigeria!”

Domnul Bada probabil e mare prost dacă nu știe că papa minte.

Avem și un ventilator de podea. Lipsesc două palete din el și tot timpul suflă aer, care face prea cald în camera de zi. Seara, papa îi place să stea pe canapea, în fața la ventilator, cu picioarele încrucișate la glezne, și să bea din sticla care, de când a murit mama, a devenit noua lui nevastă.

– Adunni, mama ta nu mai este, spune el acum după un moment.

Simt băutura ieșind din corpul lui. Chiar dacă nu bea, pielea și transpirația lui tot miroso.

² Born-boy, literal „născut băiat”, este format în engleză după un tipar al numelor yoruba.

– Da, papa, știu.

De ce spune ceva ce știu deja? Ceva ce a făcut o gaură în inima mea și a umplut-o cu un bulgăr de durere pe care îl târâsc cu mine peste tot? Oare pot să uit cum mama a tușit trei luni în mâna mea sânge, roșu și gros de spuma de salivă? Noaptea, când închid ochii să adorm, îl văd și azi; uneori îi simt gustul.

– Știu, papa, spun iar. S-a întâmplat altceva rău?

Papa oftează.

– Au spus să plecăm de aici.

– Unde să plecăm?

Uneori îmi fac griji pentru papa. De când a murit mama, spune lucruri fără sens și câteodată vorbește singur, ba și plânge în el, când crede că nu aude nimeni.

– Vrei să aduc apă pentru baie³? îl întreb. E gata și masa de dimineață: pâine proaspătă cu alune învelit în zahăr.

– Chiria e treizeci de mii de naira, spune papa. Dacă nu putem plăti, trebuie să găsim altă locuință.

Treizeci de mii de naira sunt o grămadă de bani. Știu că papa nu poate să găsească banii ăștia nici dacă scoțeste toată Nigeria, pentru că n-a găsit nici taxa pentru școala mea, șapte mii de naira. Mama, ea plătea și școala, și chiria, și mâncarea, și toate înainte să moară.

– De unde luăm atâția bani? întreb.

– De la Morufu, spune papa. Știi pe domnul Morufu? A fost ieri aici, mi-a făcut vizită.

– Șoferul de taxi?

³ „Baie” aici și mai departe are sens de „spălat pe tot corpul”, de obicei cu apă din găleată.

Morufu e șofer de taxi în satul nostru, un moș cu față de țap. Pe lângă două neveste⁴, are patru copii care nu merg la școală. Alerg doar la râul din sat în chiloți murdari, trag de sfoară cutii cu zahăr, joc *suwe*⁵ și bat din palme până se jupoaie pielea. De ce a venit Morufu la noi? Ce-a căutat?

— Da, spune papa cu un zâmbet încordat. E om bun Morufu. Ieri mi-a făcut surpriză: a zis că plătește el chiria comunală pentru noi. Toți treizeci de mii.

— Și asta e bine?

Pun întrebare fiindcă ce spune papa nu are logică. Știu că niciun om nu plătește chiria la altul decât dacă vrea ceva. De ce plătește Morufu chiria noastră? Ce vrea? Sau datorează bani lui papa de mai demult? Mă uit la papa și ochii mei sunt plini de speranță că nu e ce cred eu.

— Papa?

— Da.

Papa așteaptă, înhite în sec și șterge sudoarea de pe frunte.

— Banii de chirie sunt... sunt parte din *owo-ori*.

— *Owo-ori*? Adică prețul de mireasă?

Simt că inima mea se frânge: am abia paispe ani – merg pe cinșpe – și nu vreau să mă mărit cu niciun moș tâmpit și caraghios, pentru că vreau să mă întorc la școală,

4 Poligamia este o trăsătură tradițională a societății yoruba, explicată în general, istoric vorbind, prin considerente economice și sociale. Introducerea creștinismului nu a influențat în mod hotărâtor practicarea ei. Pe de altă parte, populația yoruba este un amestec de creștini și musulmani, cu numeroase influențe din vechile religii locale politeiste. Deși religia nu e un element-cheie în roman, e posibil ca, spre deosebire de Adunni și familia ei, Morufu să fie musulman (numele lui pare a fi de origine arabă), deci să aibă, conform credinței sale, dreptul la patru soții.

5 Variantă de șotron.

să deprind meserie de învățătoare, să mă fac femeie adultă și să am bani, ca să conduc mașină, să locuiesc în casă frumoasă cu canapea cu pernă și să ajut pe papa și pe amândoi frații mei. Nu vreau să mă mărit niciodată cu niciun bărbat, sau băiat, sau altcineva, așa că întreb iar pe papa, vorbind foarte lent ca să înțelege toate cuvintele pe care le spun și să nu dea răspuns greșit:

— Papa, e preț de mireasă pentru mine sau pentru altcineva?

Și papa dă din cap foarte, foarte încet, fără să-i pasă de lacrimile din ochii mei sau de gura mea căscată, și spune:

— E pentru tine, Adunni. Săptămâna viitoare te măriți cu Morufu.

CAPITOLUL 2

După ce soarele coboară din cer și se ascunde adânc în crăpătura nopții, mă ridic în capul oaselor pe covorașul de rafie, împing piciorul lui Kayus de pe mine și mă reazem cu spatele de perete.

De azi-dimineață am tot bombardat mintea mea cu întrebări fără răspuns. Cum e oare să fii soția la un bărbat care are deja două neveste și patru copii? De ce mai vrea Morufu o nevestă peste celelalte două? Iar papa de ce vrea să mă vînde la un bărbat bătrîn fără să-i pasă ce simt? De ce nu ține promisiunea pe care a făcut înainte să moară mama?

Mă frec pe piept, fiindcă mă doare de atîta întrebări, mă ridic în picioare oftînd și mă duc la geam. Afară, luna e roșie și atîrnă prea jos, parcă Dumnezeu a smuls un ochi al Său, supărat, și a aruncat în curtea noastră.

În seara asta sunt licurici în aer, scipesc în multe culori – verde, albastru, galben –, se rotesc și pâlpaie în întuneric. Demult, mama mi-a spus că, noaptea, licuricii aduc mereu mesaj bun pentru oameni.

– Licuricii sunt ochi de înger, mi-a spus. Uite, Adunni, pe frunza aia de copac! Ne aduc mesaj de mulți bani.

Nu știu ce mesaj voia licuriciul să transmită atunci, dar sigur nu a adus niciun ban pentru noi.

Cînd a murit mama, o lumină s-a stins înăuntrul meu. Am stat luni întregi pe întuneric, pînă cînd, într-o zi, Kayus m-a găsit în cameră bocind de durere și, cu ochi rotunzi și plini de frică, m-a rugat să nu mai plîng, că îl doare inima de plînsul meu.

În ziua aceea am luat durerea și suferința și am încuiat în inima mea, ca să fiu puternică și să am grijă de Kayus și de papa. Dar uneori, cum e astăzi, ea se strecoară afară, urcă și linge fața mea cu limba ei aspră.

În unele zile, cînd închid ochii, văd pe mama ca un trandafir – galben, roșu și mov, cu frunze lucioase. Iar dacă trag adânc în piept, parcă simt și mirosul. Mirosul dulce de tufă de trandafir care crește lângă tufă de mentă, mirosul de săpun de cocos din părul ei după ce se spăla la cascada Agan.

Mama avea păr lung, îl împletea cu sfoară neagră și răsucea în jurul capului ca o frînghie groasă, parcă ar fi ținut două sau trei roți mici în creștet. Uneori scotea sfoara și-l lăsa să cadă pe spate, ca s-o pieptăn cu peria de lemn. Uneori lua peria din mîna mea, mă puneă să mă așez pe băncuță afară, lângă fântână, și răsucea părul meu în sus cu atîta ulei de cocos, încît mergeam prin sat mirosind ca o prăjeală.

Nu era bătrînă, avea doar patruzeci și ceva de ani cînd a murit, și în fiecare zi simt durere în suflet după rîsul ei încet și glasul ei, după brațele moi, după ochii ei care spuneau mai multe decît a spus gura ei vreodată.

N-a fost bolnavă multă vreme, slavă Domnului! Doar șase luni jumate de tușit, tușit întruna, pînă cînd tusea a mîncat carnea din corpul ei și umerii ei s-au făcut ca mînerul ușii de la intrare.

Înainte de boala asta afurisită, mama a fost tot timpul ocupată. Tot timpul a făcut cîte ceva pentru lumea din sat. În fiecare zi prăjea o sută de gogoșele ca să vînde